

Ўзбекистон adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

ЎЗБЕКИСТОН ВА ОЗАРБАЙЖОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТӢ ТҮГРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 12 апрель куни Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлатимиз раҳбари Илҳом Алиевни кунин кечакида бўлиб ўтган Озарбайжон Президенти сайловида ишончли галабага эришгани билан самимий табриклида.

Сайлов натижалари қардош озарбайжон халқи Илҳом Алиевни кенг кўллаб-куватлаши ва унга улкан ишонч билдиришини, давлат раҳбарининг шахсий хизматлари ҳамда мамлакатда барқарорликни, изчили иктисодий тараққиётни таъминлаш, халқаро нуғузини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган сармалари сиёсатни юксак баҳолашини яна бир бор намоён этгани алоҳидаги таъкидланди.

Кўп асрлик дўстлик ва стратегик шерислари асосланган ўзбекистон ва Озарбайжон муносабатлари изчил ривоҷлананаётгани ва мустаҳкамлани бораётгани чукур мумнуният билан кайд этилди. Халқаримизнинг тархи, маданияти ва дини умумий, мавнавий қадриятлари, анъана ва урфидатлари муштарак.

Тури даражадаги фаол мулоқотлар икни томонлами ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада кенгайтириб, уларни аниқ мазмун билан бойитишга хизмат килгани кайд этилди.

Ўзар савод ҳажми барқарор юксак суръатлар билан ўсмоқда, икни мамлакат етакчи компаниялари ишти-

**Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ**

“СИРДАРЁ” ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ЗОНАСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТҮГРИСИДА

Сирдарё вилоятининг ишлаб чиқариши ва ресурс салоҳиятидан комплекс ҳамда оқилюна фойдаланишини таъминлаш, шу аснода янги иш ўринлари ташкил этиши ва маҳаллий аҳолининг даромадларини ошириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 18 марта “Жиззах” маҳсус индустрисал зonasини барпо этиши түгрисида “ГП-4516-сони Фармонига асосан Жиззах вилоятida “Жиззах” эрkin иқтисодий зонаси (кейинги ўринларда “Жиззах” ЭИЗ деб аталади) Сирдарё вилояти Сирдарё туманини ташкил этилгани ва унинг чегараларни тасдикланганни маълумот учун қабул қилинсин.

2. Жиззах ва Сирдарё вилоятлари ҳокимликлари, Ўзбекистон Республикаси Иқтисолидёт вазirligisi, Инвестициялар бўйича давлат кўмитаси, Хусусийлаштирилган корхоналарга кўмаклашиш ва рақобатни ривоҷлантириши давлат кўмитасининг “Сирдарё” эрkin иқтисодий зonasини (кейинги ўринларда “Сирдарё” ЭИЗ деб аталади) “Жиззах” ЭИЗ Сирдарё вилояти Сирдарё туманинага филиали ва Сирдарё вилоятининг Янгиер шаҳридаги кичик саноат зonasи негизида ташкил этиши түгрисидаги тақлифи қабул қилинсин.

3. Куйидагилар “Сирдарё” эрkin иқтисодий зонаси фойлиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари этиб белgilanisni:

Сирдарё вилоятининг ишлаб чиқариши ва ресурс салоҳиятидан самарали фойдаланган ҳолда маҳаллий минералнома ашё ресурсларини чукур кайта ишлаш ва юкори кўшилган кийматга эга рақобатбардош, импорт ўринини босадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилишини кенгайтириш;

мева-сабзавот ва қўйшлар, хўжалиги маҳсулотларини чукур қайта ишлаш, сақлаш ва қадоқлаш, тўқимачилик, пойабзал ва чарм-галантерея, экологик жihatдан хавфиси кимё, фармацевтика, озиқ-овқат, электротехника саноати, машинасозлик ва автомобилсозлик, курилиш материаллари ишлаб чиқариш ва бошқа йўналишларда за-

Давоми иккинчи сахифада.

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiga boshlagan

www.uzas.uz

2018-yil 13-aprel № 16 (4466)

ЯНГИ ДАВР ВА ЁЗУВЧИ МАСЪУЛИЯТИ

Куни кечакида Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси Фаоллар йигининг навбатдан ташқари мажлиси бўлиб ўтди. Унда таникли ёзувчilar, шоирлар, уюшманинг фаол аъзолари, шунингдек, давлат ва жамоат арабблари иштирок этиллар. Йигилишини Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси раисининг ўринbosari Fайrat Мажид очди ва бошқарib борди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Хайридин Султонов сўзга чиқиб, мамлакатимизда иштирок, маънавияти ва миллий мағфуруни ривоҷлантириш бўйича кенг қарорлари ислоҳотлар амалга оширилаётгани, киска давр ичидаги давлатимиз раҳбарни томонидан бадиий адабий, китобхонни маданиятини юксалтириш, атоқли адаб ва шоирларнинг таваллуд саналарини нишонлаш бўйича ўнга яқин қарорлар кабул килинганини айтиб ўтди. Жумладан, Президентимизнинг шу йил 5 апрелдаги “Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмаси фаолиятини янада токомиллаштириш чора-тадбирлари түгрисида”ги қарори миллий адабийтимиз ва маънавий-иҳтиимиёт ҳаётимизда тарихий воқеа бўйича ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сўзлаганлари беъзиз эмас. Янги қарор Ўзбекистон Ёзувchilar уюшмаси фаолиятини замон талабига мос янгича ташкил этиши заруритини ҳаётнинг ўзи таъзога этилди. Президентимиз ўтган йили 3 августи куни ижодкор зиёлилар билан бўлган учрашувда миллий адабийтимизнинг келлаҳаги қандай бўлади, унинг ёртасини қандай тасаввур этамиш, деган масалани муҳокамага кўйиб, кўйиниб сў

АГАР ҲАЁТ БЎСТОН ЭСА, БОҒБОН МУАЛЛИМ

Шуҳрат домлани эсласам, кўз ўнгимда истеъододли шоир, атоқли романнавис, моҳир таржимон, ажойиб драматург ҳамда табассум билан боқиб турган комил инсоннинг порлок сиймоси гавдаланади. Мен адабни гудаклигидан билардим, у киши қадрдан маҳалладомиз, Ҳалил дадамнинг энг яқин дўсти эди. Ҳар гал Шайх Шиблй маҳалласи томонидан ўтганимда, албатта, киндиқ қоним тўкилган уйимизни, губорсиз болалик ва ёшлик чоғларимни, оша аъзоларимни, маҳалладошларимни ва биз учун азиз бўлган Шуҳрат домлани эслайман.

Аслида дадам ҳам, Шуҳрат домла ҳам Ҳастимом маҳалласида дунёга келишган, улар тенгкур эдилар. Уларнинг болаликлари ҳам Ҳастимом маҳалласи ўтган. Дадамлар шўжидон болалик йилларини эслаганларида маҳалла яқинидан оқиб ўтадиган Кайковус каналида дўстлари билан "кимўзар"га сузишгани ҳақида хикоя қилиб берарди. Иккичи жаҳон уруши бошланганда икки дўст ҳам фронта отланишади, урушади, оғир жароҳат олиб, ўз юртага қайтишади.

Шуҳрат домла янги асар ёёсалар, уни албатта, дадамга ўқишига берарди. Шу сабабли менга ёшлигидан адабинг асарларини ўзиш, улардан баҳраманд бўлиш насиб этиган.

Ҳар гал "Минор" қабристонига яқинларимни зиёрат қилишга борганимда, албатта, Шуҳрат домлани ҳам хотирлайман. Илоҳим, ҳаммаларининг охиратлари обод, руҳлари шод бўйсиз, деб ўтганларимизни бирма-бир тилга олиб тиловат қиласан.

Шуҳрат домла яшаган Ҳастимом маҳалласидаги уйини кўриши максадида у ерга бордим. Адабимизнинг уйи Ҳазрати Имом мажмусаси яқинидан жойлашган экан. Мени шу файзли хонадоннинг соҳиби, Шуҳрат домланинг жиянлари тадбиркор Ҳикматилла Зиёмуҳамедов кутиб олди. Саранжом-сашишта, шинамгина хонага кирап эканман, кўзим китоб жавонига тушиди. Шушиб кўркун хонадонда зиёлилар, китобсеварлар яшами сезилиб турарди.

Хушфөйл, очикчехали Ҳикматилла Шуҳрат домланинг танланган асарларини бирма-бир олиб менга кўрсатди. У киши билан сұхбатмизда: "Оиламиз учун азиз бўлган тогамиз бизларга жуда меҳрибон, ғамхўр, кўллари очик, бағрикен, ширинсўз ва хозирхавоб эдилар. Мени ўз фарзандларидек яхши кўрадилар", дега хотирлайди адибимизнинг жиёни. Урушининг даҳшатларини кўрган, ҳәётнинг оғир заҳматларини бошидан кечирган бўлса-да, лекин адабинг ҳәётга; Ватанига; ўнинг кела-жага ўйидан билан бокиб, сабри бўлиб, шиҳозат билан ёниб ижод қилгани кишини ҳайратга солади.

Шуҳрат домла назмда ҳам, насрда ҳам, драматургияда ҳам ажойиб асарлар ёзган истеъододли, қалам ажойиб адабидир. Айниқса, шеврлари тиниқ ва равонлиги, ҳалқ тилига, дилига яқинлиги, ҳәётлиги, оҳангдорлиги билан китобхонни ўзига мафтун этиди. Аксарият:

шеврларида Ватанга, ҳалқа садоқат, севги, яхшилик, тўғрилик, камтарлик, дўстлик каби мавзулар самимий ва ҳақоний ифодаланган. Ватанларвар адаб киндиқ қони тўкилган музоддас она ортини жондан севади ва унга ҳамиши содиги колади.

Тунингдек юлдузли осмон кўрмадим,
Ватаним, елингдай хушбўй юмшоғин.
Бир жаҳон олтинга алмашимас эдим,
Бир харсанг тошингнинг кичик ушоғин!
Бир он ҳам меҳрингиз олмасдим нафас,
Қаерда бўлмайин, эй она ўлкам!

Шуҳрат домланинг шогирди, таникли шоир

Ўт тушган юракка далла берма, қўй
Ҳақ бўлса ўртаниб ёнсин то абад.
Дард билан ярлган бу олам, бу кўй,
Дард билан улғағ ҳаёт, муҳаббат.

Бахт излаб ҳар ерга ташлама қадам,
Олиса нигоҳнинг тикма дам-бадам.
Үйидан бахтни топмаган одам
Бахтни топмайди кезса ҳам олам.

Ўзбек, тоҳик, қирғиз, туркман ва қозоқ
Улкан, соглом бир кўлдаги беш бармоқ.
Ёса — кенг кафт, буни дўстга узатар
Юмса — зўр мушт, бу ракибга чўнг тўқмоқ!

Болари ибратдир яшашга, бироқ
Болари сингари кезма боғма-боғ.

Оидин Ҳожиева устозини шундай хотирлайди: "Шуҳрат ака чинакам ҳаёт ошиғи, яхшиликлар элчиси эдилар. Шуҳрат ака жуда меҳрибон, меҳнаткаш, каттиқўл эдилар. Ходимдан ўтган ҳар бир имлоп ҳато, матн тайёрлашдаги пала-шотшилк учун оталарча койиб берардилар."

— Бир кўлнингизда қалам, бирда учирич бўлсин, — дердилар. Кўлэзмаларнинг тоза, сифати бўлишига алоҳида эътибор берардилар".

Шуҳрат домланинг шеврлари тиниқ ва равонлиги, ҳалқ тилига, дилига яқинлиги, ҳәётлиги, оҳангдорлиги билан китобхонни ўзига мафтун этиди. Аксарият:

Тил дами қиличдан ўтқир бўлади,
Жароҳат из ҳам битмайди асло.
Дилозор бўлмагин тилим узун деб,
Тил бошинг пошибон ҳар чоқ, ҳар асно!

Шуҳрат домла жуда болажон эди, шу боис-дандир, болалар учун ҳам самаралик ижод кивган. Бугунги кунда унинг мазмунли ҳикояларини, шеврларини, ҳажвларини фарзандларимиз севиб ўқиди. Бу ҳақда ўзбекистон ҳалқ ўзувчиши Ҳаким Назир замондошини эслаб шундай деганди: "Шуҳрат болаларга ҳам асарлар ёзишига вакт топарди. Болаларга ёзганда у худди кувнон кичинчларидан даврасига кириб колгандай, улар билан чуғур-чуғур тиляшгандай, уларнинг шўх-шодон ўйин-кулгиларию

Сен ўзинг бօғ ярат, токи дўсту ёр
Богингни аридек қилсан иктири.

Кўзингта айт, тушларимга кирмасин,
Изинта айт, утрамасин ўйлимда.
Синглинга айт, энгининг турмасин,
Сен хабарсиз бўлгач менинг ҳолимдан.

Фарзандлар қалбida оталар қони,
Кошкйиди қон билан ақли, иймони
Софлиги, вижони, дарди ҳам кўчса! —
Хотиржам бўларидар ажодлар жони.

Гул тердим жаҳоннинг неча бодидан,
Ва не-не шаҳарлар кенг очди кучок.
Бегона кишилар пар ёстигидан,
Туғилган ўлкамнинг харсанги юмшоқ.

Тил дами қиличдан ўтқир бўлади,
Жароҳат из ҳам битмайди асло.
Дилозор бўлмагин тилим узун деб,
Тил бошинг пошибон ҳар чоқ, ҳар асно!

Шуҳрат домла жуда болажон эди, шу боис-дандир, болалар учун ҳам самаралик ижод кивган. Бугунги кунда унинг мазмунли ҳикояларини, шеврларини, ҳажвларини фарзандларимиз севиб ўқиди. Бу ҳақда ўзбекистон ҳалқ ўзувчиши Ҳаким Назир замондошини эслаб шундай деганди: "Шуҳрат болаларга ҳам асарлар ёзишига вакт топарди. Болаларга ёзганда у худди кувнон кичинчларидан даврасига кириб колгандай, улар билан чуғур-чуғур тиляшгандай, уларнинг шўх-шодон ўйин-кулгиларию

қиликларига қўшилиб кетгандай сезарди ўзини. Ҳикояларида... болаларда урушга қаттиқ нафрат ўйтовуви воеаларни кептира, ҳалқлар ўртасидаги дўстликнинг кучини очиб берувчи, атроф табиятга меҳр ўйтовуви мавзуларга кўпроқ диккатни тортарди. Шеврлари ҳам гўзал, шўхчан, хилма-хил бўлиб, ўғил-қизлар онги-қалбига маънавият ургуларини мўл-кўл сочар, ота-оналарни, Ватанни жондан севишига ундарди".

Шуҳрат домла фронтда кўрганлари, бошидан кечирларини, ватандошларининг Иккичи жаҳон урушидаги кўрсатган жасоратлари асосида "Шинелли йиллар" романини ёзи. Мазкур асарни ўқиганде беихтиёру уруш даҳшатларига гувоҳ бўламиш, тинчлигинг нақадар олий неъмат эканлигини чин дилдан хис этамиз. "Олтин зангламас" романи аса, машъум қатагон йиллари ҳақида ёзилган биринчи асардир. Қатагон этилган бегуноҳ кишиларнинг фохеали қисмати, ҳалқимизнинг метин иродаси, олижаноблиги ўзувчишидан жонли тасвирланган бундай асарни ўзишининг ўзи ўша пайтда катта жасорат эди. Ватанга садоқат, ўз юргита хамиши содиги бўлишга ундочни "Жаннэт қидиргандар" нашр этилганда биз талабадар бу романни кўлма-кўл олиб ўқиганимиз.

Шуҳрат домланинг "Беш кунлик кўёв", "Кўша қаринглар", "Она қизим" каби драматик асарлари саҳналаштирилган ва уларни ҳалқимиз катта кишиши билан томоша килган. Адабимиз кирқа яқин жаҳон ва кардош ҳалқлар шоирларининг шеврларини ўзбек тилига таржими килиб, дунё адабиёти намуналаридан барчамизни баҳраманд килди. Сабрли, иродаси мустаҳкам, меҳнатсевар адаб она Ватанини, унинг ажойиб ҳалқини дилдан

севиб куйлади, ҳатто ҳасталигига ҳам, умриннинг охиригача ижод қилди. Бу ҳақда ўзбекистон ҳалқ ўзувчиши Ўтқир Ҳошимов адаби эслаб: "Шуҳрат домла ҳалол одам эди. Ижодда ҳам, ҳаётда ҳам! Шоир Шуҳрат замон азобларидан ийқилиб, тўшак ётиб қолган чоғидаги ҳам титрот қўйлари билан ҳақиқат олида

тиратмайдиган асарлар ёзи", деган эди.

Устознинг асарлари қайта-қайта нашр қилинмоқда, шеврлари кўйга солиниб, хонандаларимиз томонидан ижро этиб келинмоқда. Унинг ўлмас шеврларини болажонлар боғча ёшидан ёлишилади. Айниқса, ўқитувчи-ларга атаб ёзилган "Ўқитувчи касидаси" шеврларини Шуҳрат домланинг "шоҳ асари" десам муболага бўлмайди. Чунки мазкур шеврларни ўқувчилар ёддан ўқишганда кўзларимда севиб ёшлилар билан тинглайман.

Агар ҳаёт бўстон эса, боғбон муаллим,

Агар ҳаёт карвон эса, сарбон муаллим,

Агар ҳаёт олтиғ бўлса, заргар муаллим,

Агар ҳаёт дентиз бўлса, гавҳар муаллим,

Агар ҳаёт узук бўлса, кўзи муаллим,

Агар ҳаёт шоир бўлса, ўзи муаллим...

Шуҳрат домла муаллимларни гузал сатрларида чиройли таърифлаган экан, ўзи ҳам юзлаб шоғирдларига ва кўплаб адабиёт мухлисларига устоз эди, десам юнглишмайман. У кишининг шеврлариди, таникли ўзувчи Сайдулла Сиёв устозини шундай хотирлайди: "Шуҳрат ака зуко муҳаррар — ношир эди... Шуҳрат ака гапиравётганида бирор у кишининг сўзини бўлмаласиди. Чунки устознинг гали шу қадар савимий, жўйли, сержило, энг мухими, юракка жис тибагидек бўларди. Устоз ерина тебратгудек бўлиб шаҳдам юрар, файрати ичиға сифаси, кўлга олган ишини охирига тетказмаган. Орадан йиллар йўтса-да, дадамиздан сўнг ҳам Алимовлар оиласи билан боғланган ришида давом этиб, менга Шуҳрат домланинг невараси Боту Алимовга она тили ва адабиёт фанларидан дарс бериш, синф раҳбари бўлиш насиб этиди. Ўқувчиларим билан қадрли адабимизнинг ўйларига бориб, у ерда сухбатлар ўтказганиман. Ҳозир Алимовлар сулоласи турли соҳда юртимиз тинчлиги, Ватанимиз равнақи, ҳалқимизнинг фарон ҳаёти йўлида хорам-толмай меҳнат килишмокади.

Ениб яшаб, шижоат билан ижод қилган Шуҳратдек атоқли адаб билан маҳалладош бўлганимдан беҳисод гурулманам.

Мен яшайман тотли мевалар

Лаззатида, хусни-қўриқида.

Мен яшайман улуг ҳалқиминг

Ниятида, орзу, ёркана, — МТТЧА ЕТДЕДИГАНДЕК, устоз ўзлари яратган кўркам бўғининг эрта бархорда унбиз чиқкан навниҳолида, нағис, хушбўй гулида, ширин мевасиди да доимо барҳаётдирлар.

Гулжамила АЪЗАМХЎЯЕВА,
Ўзбекистон Республикаси
халқ таълими аълочиси,
адабиётшунос

ЁЗУВЧИННИГ ХОТИРА КЕЧАСИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан Маданият, Олий ва ўрта маҳсус таълим вазириларни, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси билан ҳамкорликда ўзбек адабиётининг атоқли намояндаларидан бирни Шуҳрат Холмирзаев хотира кечаси.

Ўзбекистон ҳалқ ўзувчиши, «Мехнат шуҳрат» ордени соҳиби Шуҳрат Холмирзаев 1940 йилда Сурхондарё вилоятининг Бойсун туманида туғилган. Унинг кирқ беш йиллик ижодий фаолияти давомида яратган асарлари ўзбек адабиётининг дурданалар, ўйлас мавзаний мулки бўлиб колди. Ўзига хос мактаб яратга олди, ажойиб, айниқса, ҳикояни созишига алоҳида эътибор берардилар".

Шуҳрат домланинг шеврлари тиниқ ва равонлиги, ҳалқ тилига, дилига яқинлиги, ҳәётлиги, оҳангдорлиги билан китобхонни

Ўзбек Миллий академик драма театрининг навбатдаги янги спектакли Президентимиз Ш.Мирзиёевинг "Буюк адаб ва жамоат арбоби Чингиз Айтматов таваллудининг 90 йиллигини кенг нишонлаш тўғрисида"ги қарори билан ҳамоҳанг бўлди. Буюк адабининг "Оқ кема" асари асосида театр ижодий жамоаси саҳнага олиб чиқкан янги спектакли томошибинлар қизғин қарши олиши.

"ОҚ КЕМА"НИНГ ЯНГИ УМРИ

— Чингиз Айтматов асарлари фагат қирғиз халқининг эмас, бошқа қардош халқларниң, ўзбек халқининг ҳам калбидан чуқур жой олган, — деди театр директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фатхулла Мавсудов. — Юртимиз театрлари саҳнада, жумладан, бизниснинг саҳнамизда турли йилларда адабининг "Сарвкомат дилбарим", "Асрға татигулик кун", "Момо ер" каби асарлари муваффақият билан намойиш этилган. Бу гам биз унинг бетакор асарларидан бири "Оқ кема"га мурожаат қилдик. Бир қарагандан оддий сюжетта эга бу киссада давр фокуси, одамлар тақдирни юраларни ўтайдиган даражада ҳаққоний тасвириланган. Албатта, ҳар қандай янги томошибин баҳосини томошибин ва вақт беради. Лекин премьералардаги муносабат, қизиқиш ва сағимий тилаклар бизни мумнун этди.

Шуниси эътиборлики, мазкур спектакль уч халқ ижодчиларни ҳамкорлигининг ёрқин намунасига айланди. Қирғизнинг буюк ёзувчиси асарини Қозогистон Республикасида хизмат кўрсатган санъатарби, Махамбет номидаги мукофот соҳиби, профессор, Олмата давлат драматик театрининг етакчи режиссёри Абубакир Раҳимов ўзбек актёrlари билан биргалида саҳнага олиб чиқди. Бу таҳрибали режиссёр Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирилиги ташаббуси билан мазкур спектакли Миллий театрда саҳналишиши учун тақлиф этилди.

А.Рахимов иш жараёни ҳақида кўидагиларни гапириб бердиганинни юртимизда — Чингиз Айтматовни билди. Бу киссадани тасодифидан кўйишига киришганим йўқ. Асар сюжети жуда ажойиб, чуқур маъноли. Ҳақрамон ўз эртагига ўзи ишонадиган бола. У ишонадиган яна

бир нарса она буғи ҳақидаги афсона. Ҳаётida кувончи кунлар у қадар кўп бўлмаган боланинг тақдирни мени ўзига тортиб олди. Постановкада банд бўлган барча актёrlар ишидан кўнглим тўлди. Айниқса, театр-студияда актёrlар махорати алифбосидан сабок олаётган болалар мени жуда хурсанд килиши. Танлаш жуда қўйин

Тұхфа

кечди, чунки болаларнинг хаммаси ҳам истеъодиди. Болалар ролига ёш актёр, актисаларни тақлиф килиши. Лекин мен рад этдим. Унда режиссура шаклини ўзгартиришга тўғри келарди. Классик услубда асар кўя туриб, то-

машабинни алдаётмайман. Умуман, Олмата тақдирни барча спектаклларимда болалар ролини, ҳақрамон бўлса ҳам ўз тенгдошлирга ўйнатганим. "Оқ кема"да бош ролни ўнаган Бунёд Абдуллаев ва Нурмуҳаммад Хурматовнинг келажаги порлок. Агар худди шу тарзда ўз устларидан ишлаб бориши, яхши актёр бўлиб етишишиади. Улар режиссёр топшириларни аниқ, таг-сўзиси бажариши, ҳатто баъзи катта ёшли актёrlар ҳақида бундай дебишиш кўйин. Омина, Ясмин, Иброям, Голиён ишкоси ҳам жуда яхши. Хуллас, болалар ҳам, катталар ҳам мазза килиб ишлади.

Дўст бошга кулфат тушгандга билинади, деб бежиз айтишмаган. Иккичи жаҳон уруши йилларидаги маданиятни тасодифидан кўйишига киришганим йўқ. Асар сюжети жуда ажойиб, чуқур маъноли. Ҳақрамон ўз эртагига ўзи ишонадиган бола. У ишонадиган яна

Беларусь Маданият вазирининг биринчи ўринбосари Ирина Дрига Ўзбекистон Маданият вазирилиги бўлиб ўтган учрашувни ана шундай миннатдорлик сўзлари билан бошлади. Пойтахтимизда бўлиб ўтётган Беларусь маданияти кунларининг дебочасига айланган учрашуда мамлакатларимиз ўртасидаги маданий алоқаларни мустаҳкамлаш масалалари мухокама килинди. Тадбирда иштирок этган Беларусь Республикасининг Фавкулодда ва Мухтор элчиси Леонид Маринич тақдилаганидек, Президентимиз Шавкат Мирзиёевинг халқаро майдондаги фаолияти, бу йўналишда амалга оширилганини жадидлаштириш, жумладан, маданият соҳасидаги ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш учун кенг йўл очмоқди.

Учрашув давомида ижодий соҳаларда тажриба алмашиш, ҳамкорликдаги лойиҳаларни ишлаб чиқиш бўйича тақлифлар ўттага ташланди. Томонлар санъат таълими, музейшу-

Ўзбекистон ва жаҳон

нослик, кино, ҳалқ ҳунармандлиги каби йўналишларда ҳамкорликининг кенгайтиришга тайёрлигини қайд этишиди. Айниқса, ўзбек ва беларусь санъаткорлари иштироқидаги гастrol сафарларини мунтазам ўйла кўйин, зарур. Учрашув якунидаги Минскада Ўзбекистон маданияти кунларини ўтказиш ҳамда иккича давлат музейларининг кўчма кўргазмаси, театр ва музика жамоаларининг ташкил этиши келишиб олindi.

Беларусь маданияти кунларининг очилиши Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театрида бўлиб ўтди.

Унда мамлакатимизга ташриф буюрган ўттиздан ошик санъаткорлар

Беларусь ҳалқ артисти Валентин Дудкевич режиссёrlигидаги саҳналаштирилган концерт дастурини ўртодошлиримиз ўтибorigа ҳавола этишиди. "Лявониха", "Бульба", "Дудалка" миллий раслари, ҳалқаро танловлар галиби Анатолий Таран аккордеонда кўйлаган "Ой рана на Ивана" кўшиги, машҳур "Сибры" ансамбли ижросидаги "Шумице бэрозы", "Алеся", "Полька беларуская" сингари куй-кўшилар кечага ўзгача шукӯр бағишилади.

Додираисида Алишер Навоий номидаги кино саройида беларусь фильмларини намойишни ўтказилиб, "Ўзбекино" миллий агентлигидаги иккича кинотеатруни ўртасида ҳамкорликни ривожлантириш истиқболлари мухокама килинди. Бугун беларусь санъаткорлари иштироқидаги "Туркистон" санъат саройида концерт дастури тақдим этилади.

Ўз мухбиришимиз

қиливчи манба сифатида қўйматга эга.

Китоб иккича қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисмда ўтган асрдаги миллий мөрсомизни асраб қолиши учун ҳон жон кўйирганлар. Жумладан, Абдурауф Фитрат «Ўзбек мусиқаси тўғрисида» сарвалхали мақолосида фахр билан: «...у бир мусиқаки, ёлғиз ўзининг классик қисмисида 300 дан ортиқ куй сақлантан, бир мусиқаки, бу кун 15 га яқин чоргунинг эга-сизdir, бир мусиқаки, ўзининг тарихи тўғрисида ҳикоя қилиб, мустамлакачилик

шароитида уларни авлодларга етказиш масаласи нечоги долзарб бўлганини тарихи фактлар асосида кўрсатиб беради. Жумладан, муаллиф ўшро даврида ўзбек мақом санъатига нисбатан атai «эскилк сарқити» деган мусоносабат шакллантирилган, ҳатто ўзбек мумтоз мусиқаси даргалари радио ва саҳнадарда пишанин жўрлигига кўйлашга мажбур этилгани.

Китобингизни ўқидим

албатта, тақдимотда турлича фикрларни асосида кўйлаштирилган, ҳолишини бирор тақдимотни кўйлаштиришади. Мен 35 йилдан сунг яна шу машҳур ўзбек саҳнасида таникли санъаткорлар билан бирга ишлаганимдан муминманд. Асосиши, томошибиннинг тушуниши, буюк Айтматов асари билан яна бир

ШОГИРД УСТОЗДАН ЎЗМАСА...

Ўзбек мумтоз мусиқаси азалдан устоз-шогирд анъанаси асосида ривожланиб келган. Устозларнинг номлари эса, санъатимиз саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан битилган.

Хожихон Болтаев, Мадраҳим Шероизий, Бола баҳши, Матпано Худойберганов, Комилжон Отаниёзов, Кувондик Искандаров, Отакон Худойшукурин ўзбекларни бирнега кўйлаштиришади. Забардаст ҳофизлар йўлдан мардана кадамлар билан бораётган санъаткорлар орасида ўзбекистон ҳалқ ҳофизи Фарҳод Давлетовнинг алоҳидаги ўрни.

Санъаткор Хоразм макомлари билан бирга Буҳоро "Шашмаком"и, "Тошкент-Фарғона чормакома", мумтоз ашулаларнинг моҳир ижорчиси сифатидаги ётироға лойик. Таникли санъаткорлар Абдуҳошим Исмоилов, Маммад Тоҳибов, Эркин Рўзиматов ва Раҳматжон Курбоновнинг ижори узбекларни бирнега кўйлаштиришади.

Санъаткор Хоразм макомлари билан бирга Буҳоро "Шашмаком"и, "Тошкент-Фарғона чормакома", мумтоз ашулаларнинг моҳир ижорчиси сифатидаги ётироға лойик. Таникли санъаткорлар Абдуҳошим Исмоилов, Маммад Тоҳибов, Эркин Рўзиматов ва Раҳматжон Курбоновнинг ижори узбекларни бирнега кўйлаштиришади.

Хондана ижодида матн танлаш мухим аҳамият касб этиди. У мумтоз шеърият вакиллари Алишер Навоий, Феруз, Машраб газалларига мурожат килидаги замондош шоирлар Эркин Воҳидов, Эркин Самандар, Ошик Эркин, Омон Матжон, Матназар Абдулҳаким, Комил Аваз билан ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида ёш бўлиб кол —

каби ибрати мисраларга амал килган холда яшашга ва ижори кимонида

Янги нашрлар ДУРДОНАЛАР

Турон замин зиё" нашрнёт томонидан чоп этилган "Хаёт дурданлари" (Тарбия ҳақида рисолалар мажмусаси) китобида муаллиф ўроқхон Назруллоҳон ўғли ўзининг бой ҳаёт тажрибларидан, бошидан кечирган воқеа-ҳодисалардан ибратли хулосалар чиқариб ҳикоя қиласди. Китобда эр-хотин муносабатлари, фарзанд тарбиясига доир теран мулодхазалар, кўчилликса, айниқса, навқирон авлад учун ҳаётий сабоқ бўлгувчи ҳикоятига ривоятлар баён этилган.

Китоб бир неча фаслардан таркиб топган. "Саодат сабо" деб номланган илк фаслда фарзанд тарбияси, саломатлик сирлари ҳақида сўз юритилса, "Ибратли ҳаёт гулшани" фаслида муаллиф оталари — шайх Назруллоҳон Фаридий шахзаралари, сийрат ва сифатлари ҳақида ба-тафсил ҳикоя қиласди. Китобда муаллиф оталарининг ҳақиқий олимона фазилатларини турили воқеалар замирни таъсиричан баён қилган, ҳар бир воқеа замирни қиссадан ҳисса чиқарилган. Шайх Назруллоҳон Фаридий ижодидан берилган намуналар китобда алоҳидан фаслини ташкил этган.

"Фаридий" домла ижодидан илова қилинган намуналар ҳам китобхонга домла ижоди ҳақида маълум бир тасаввур уйғотади. Ўқувчига мав-навий озуқа ву руҳий лаззат бахш этади", деб ёзди китобдаги сўбобошиси филология фанлари номидоз С.Рафидинов.

Муаллиф бир ўринда: "Бу ёзгандарим мен-дан кейин азиз болажонларимизга, ёшларимизга ҳаётларидан камтарона бир қўллама бўлса", деб нимони қиласди. Китоб мутолоса аносиди ишонч ҳосил этиасизи, чиндан ҳам мазкур нашр-оталар учун фарзанд тарбиясига ўзига хос қўллама бўлиб хизмат қиласди.

Кўйида "Хаёт дурданлари" китобидан олинган ҳаётий ҳикматлардан айрим намуналарни ўқисиз.

"КУЛИНГ, КУЛДИРИНГ"

Асқия дунё ҳалқари орасида ўзбекларгагина хос миллӣ санъатлар. Ҳалқимизнинг номоддий маданий мерос дурданларидан бир бўлган бу санъат соф ғифраклар курашувидан иборат бўлиб, қиши руҳи, тасаввурни тафаккурига тез таш-сир этади.

Куроли Кучлар фахрийи, Ўзбекистон Ёзувчи-чилар ва Журналистлар ўюнинаси аъзоси Искандар Раҳмоннинг "Кулинг, кулдиринг" ("Истиқлол" нашириёти, 2018) номли китобидан ҳалқимизга хос сўзмомоллик ва тоқпўрилникин гўзал намуналари бўлган ашъор, ҳаджия, ҳаджия ва ҳангомалар ўрин олган.

"Кулини дарғарали бисотидан" номли илк бўлимда Фарғона вилоятida ўзига хос мактаб яратган асқиичилар ижодидан лавҳадар берилган. Устоз асқиичилар ижодидаги "Баҳру байт", "Ўҳшатиш", "Гулмизиз-райхонисиз" каби беғазар кути билан сугорилган баҳслар ва айтишувлар кутигесварларга ҳуշкайфият улашиши билан бирга асқиичидан ҳозиржавоблик, зийраклар ва донишмандлик, айниқса, сўз бойлигит, бадиий-эстетик дил ҳам ташлишини кўрсатади.

Тўпламдан ўрин олган тарбия, қушлар, китоб, тул ва гиёҳлар мавзусидаги кўплаб асқи-пайроллар самимий кути, нозик сўз ўйинлари аносига курилган.

ХАЁТ ЗАВКИ

Қўчкор Қўчимовнинг "Сабр ва бардош қўрғони" ("Муҳр-Пресс", 2017) номли шеръий тўпламига жамланган шеълар Она юргизилди, Истиқлол шукухи билан ўйргилган. Китоб "Истиқлол" мангу берди бахт", "Ийон нури бўлсин ҳар қалбда", "Баҳор — фусонкор фасл" сингари бўлимлардан таркиб топган.

Шонг шеъларни халқона тилда ёзилгани туфайли енгил ўқилади, табиат манзаралари, қишлоқ кўчаларининг тасвирни ўқувчи кўз олдида таниши ва қадрдан гўшаларни гавдалантиради. Тўпламдаги эзгу фазилатлар, инсоний тўйлардаги ҳақидаги "Мехр — күёш", "Она дуоси", "Шукрон" каби шеълар яхшилини согниб ўшишга ташкил беради.

Қўчимов ҳаётсевар ижодкор. Шеъларидаги лирик ҳархамон ҳам ўзи каби яшашдан завқ олади, самимий ва кўтаринки руҳдаги мисрлар ўқувчи қалбига ҳарорат улашиди.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ:

"МАТБУОТ ТАРҶАТУВЧИ"

АКИЛЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонинг орқали сканер қўлининг

O'zbekiston
adabiyoti va san'ati

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32

Электрон манзилимиз: uzas.gzt@mail.ru

Танқид ва адабиётшунослик бўлими: 233-58-86 Санъат бўлими: 233-56-40

Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42 Назр ва наср бўлими: 233-58-60

БАҲОР БУЛУТИ КАБИ БЎЛ

Шайх Абдулхолик Фиждувоний ўғлига насиҳат қилиб айтубидилар:

— Азиз ўғлим, ёмонлар билан сұхбатдош бўлма, улардан арслондан қочандай коч, ҳаммага раҳм ва шафқат кўзи билан кара, нағсингин тий, ҳавоий ҳаваси берилма. Таъмдан узоқлаш, очқузликдан, бахилликдан, ўрнинсиз кулгилардан, масҳарабозлиқдан ҳазар кил, очиқ юзли, ширин сузли, хушмуомала бўл. Олим, фозил, одоб, ахлок, тарбия әгалари билан сұхбатлаш, уларнинг сұхбатларидан баҳраманд бўл.

Луқмони ҳаким ўғлига насиҳат қилиб айтади:

— Эй ўғил, одамлар сўзга устомонликлари билан мактансалар, сен сукутинг билан мактан. Ҳар нарсанинг далили бор. Ақлнинг далили — Фикр, фикрнинг далили сукуттир.

Тўғри сўз кўнгилга аччиқ тегади, ҳазм кила олсанг, унинг манфаати маза беради. Тўғрилик мақсаддага етказади. Тўғри қиши қаерда бўлса ҳам кунлари баҳтиёрлик билан кечади, ёруғ кунлари коронгулашмайди. Ҳалқа манфаат етказади одам чин одам хисобланади. Уятсиз қиши — кишиларнинг тубани бўлиб, унинг тили тўғри сўзни сўзламайди, кишиларнинг сараси садоқатли қишидир. Одам фаросатли бўлса, унумайдиган, ўйлаб иш юритадиган бўлади.

Юсуф Ҳос Ҳожиб

Ҳар бир ота-она одоб-ахлоқда, юриш-тирида, сўзлашища, кийнишда, аввало, ўзи фарзандларига ибрат бўлганидагина уларнинг тарбиясига кутилган натижага эришиди. Акс холда, бегонанинг ҳар қанча насиҳат-ўйтлалири самарасиз бўлади. Ахир, ҳалқимизда: "Куш уясида кўрганини қиласди", деган мақол беҳуда айтимаган.

Умиди Ҳамадоний ҳаэрлатлари шундай насиҳат қилидилар:

- фалокатда дуор бўлишини истамасанг, мағрур ва мутакабир бўлма;

- ўзинга яхшилик қилинишини истасанг, бозкашларга яхшилик кил, ҳеч кимга озор берма, яхшилик қилишини «Улуғ иш» деб били;

- қадр-қимматинг ошишини истасанг, баланд химматини, саҳоватни бўй;

- обрўға, иззат ва хурматга эга бўлишини хоҳласанг, ҳалол яша ва фидокорона меҳнат килгин.

ХОШИХ БЎЛСА

Ўқувчилар ўқимай қўйдилар, ўқитувчилар, ўқитмай қўйдилар, деган гапларни ўшитанимда беҳуда шундай дегим келади:

— Эй, ўқитувчи! Агар сизда хоших бўлса, сабоқ тинглашга муштоқ ўқувчини шундоқ ёнингиздан топасиз;

— Эй, ўқувчи! Агар сенда истак бўлса, яхши сабоқ берадиган ўқитувчи доимо ёнгинанга.

УСТОЗЛИК МЕХРИ

Шундай ўқитувчилар борки, уларда билим ҳам, таъриба ҳам етариғ. Лекин улар яхши ўқитувчи деган номи ғазоров эмаслар. Бунинг сабаби битта: уларда устоузлик меҳри етишимайди.

КЎНГИЛ УЗМА

Билмаганинг билмоқчи бўлсанг, китобга мөхр кўй, янада кўпроқ билмоқчи бўлсанг, китобдан кўнгил узма.

УСТОЗЛИК

Келажимиз пойдевори бўлган ёшлар учун яхши китоблар ёзб қолдирин ҳам устоузликдир.

НИСБАТ

Аёлларнинг кучи, қудрати уларнинг нисбатан кучисизлигидариди.

ХУДДИ ФАЙЛАСУФДЕК

Баззидан идеал инсонни топтим келади ва уни китоблардан қидира бошлайман.

БУ — ҲАЁТ

Бутун сенга ёпиқ эшикни очиб берадиганлар, вақти келиб очиқ эшикни ётиб кўнгилашади.

Муҳаммад ТОШБОЛТАЕВ,
профессор

Саховат — инсоният боягининг ҳосилдор дарахти, балки у дарахтнинг фойдали мева-сидир.

Саховат — одамийлик мулкининг мавж уриб турган денгизидир, балки у тўлкини денгизидир.

Саховатсиз одам — ёғинисиз баҳор булутига ва хидои йўқ мушк-анбарга ўхшайди.

Ҳиммат ахлининг ихтисоси саховатдир. Бу улуғ сифати кишиларга хосdir. Одам бир бадан бўлса, ҳиммат унинг жонидир, химматлилардан олам ахли учун юз минг шараф ва шукух етишади. Ҳиммат эгаси қашшоқ бўлса ҳам тубанлик килмас, ҳимматсиз одам хазина топса ҳам буюкларга таъсиз.

Мактаниш учун мол бермок ўзини кўз-кўз килмок ва шундай қилиб ўзини «саҳи» демок беҳаёлик билан ном чиқармоқдир. Ул саҳи эмас.

Тилагандан сўнг беришилик саховатдан йироқдир. Зарур вақтида берилиган эски чопон ва бўз тўн — саховат; бемахал ҳада килинган зарбоф чопон ярамасликдир.

Алишер Навои

Сайид Али Ҳамадоний ҳаэрлатлари шундай насиҳат қилидилар:

- фалокатда дуор бўлишини истамасанг, мағрур ва мутакабир бўлма;

- ўзинга яхшилик қилинишини истасанг, бозкашларга яхшилик кил, ҳеч кимга озор берма, яхшилик қилишини «Улуғ иш» деб били;

- қадр-қимматинг ошишини истасанг, баланд химматини, саҳоватни бўй;

- обрўға, иззат ва хурматга эга бўлишини хоҳласанг, ҳалол яша ва сидорларга мөхнатишига бўлиб, тасаввур кенгликларида чизилгани шубҳасиз.

ИТИЛИШ БЎЛМАСА

Ёш тадқиқотининг саломоқли илмий натижанинг ололмаёттанинг унчалик айб эмас, аммо у интилишаси.

МАШАҚҚАТЛИ МЕХНАТ

Талабадарга нисбатан қаттиқўл бўлган домда имматидир эришида. Талабадар бор вуужи билан илм берадиган, уларни севадиган ва тўғри йўлга соладиган домла ҳаммасига эришиади.

ИНТИЛИШ БЎЛМАСА

Ёш тадқиқотининг саломоқли илмий натижанинг ололмаёттанинг унчалик айб эмас, аммо у интилишаси.

ИТИЛИШ БЎЛМАСА

Тажрибали тадқиқоти масаласа ечимининг қисқа ва самарали усулини танлий билиши керак. Шунда унинг ортидан кўпчилик эргашади.

САВОЛГА ЖАВОБ

Агар сенинг саволинига савол билан жавоб берадиган, жавобини ҳам унтиб қўйсан.

Пойтахтизаги Ҳалқаро маданият қарвоңсаройида ёш рас-сом Достон Қурбон